

Trompet als wapen

Met de cd-titel *Live* verwijst Terence Blanchard niet alleen naar de opnames die met publiek gemaakt zijn. *Live* betekent vooral ook leven. Het is de reactie van de Amerikaanse jazztrompettist op de vele schietincidenten in de VS, met name gericht op onschuldige Afro-Amerikanen.

Illand Pietersma

‘Of ik een *gun* heb...?’ Terence Blanchard reageert met enig ongelooft op de eerste vraag. Zou toch kunnen, ga ik verder. Wapenbezit is immers legaal in de Verenigde Staten? Na een korte stilte aan de andere kant van de lijn herpakt de trompettist zich: „Nee. Nee. In wapens heb ik nog nooit geloofd. Meer wapens leiden alleen maar tot meer ellende. Ik heb mijn instrument. Ik maak muziek. Daarmee kan ik proberen de *heads and minds* te veranderen van luisteraars. Of in ieder geval een dialoog op gang brengen.”

Met zijn laatste cd *Live* reageert Blanchard op de schietincidenten, waarvan vooral Afro-Amerikanen het slachtoffer zijn. Ze werden wereldnieuws: het 12-jarige jongetje dat in een parkje met een speelgoedpistool loopt, wordt meteen doodgeschoten door de politie. Vijf politiemannen die meedemonstren tijdens een mars tegen politiegeweld, worden door sluipschutters gedood. Blanchard en zijn E-Collective verwerken het tot dynamische muziek met furieuze climaxen.

De trompettist speelt met verschillende effecten op zijn instrument, waardoor een rauwe mix ontstaat van jazz, funk en rock. De grooves zijn sappig en aanstekelijk. Maar wat daarbovenop gebeurt kan zowel verleiden als *pleasen*, als grommen, brullen en bijten.

ADEMLOOS

Dat dergelijke incidenten en oordelen dagelijkse kost lijken in Amerika, heeft Blanchard van zeer nabij meegemaakt. „Een vrouw zegt tegen haar man dat een jongen met dreadlocks heeft geprobeerd in te breken bij de achterdeur. De man rent naar buiten en ziet mijn zoon op straat lopen. Gewoon, op weg naar school. Even later komen er zeven politieauto's bij de school en wordt mijn zoon voor een menigte mensen geboeid afgevoerd. Het verhaal van die vrouw blijkt ondertussen niet te kloppen. Maar die jongen wordt pas vrijgelaten, nadat een van de agenten hem toevallig herkent als mijn zoon. Het is heftig en frustrerend.”

Je zou haast denken dat E-Collective is ontstaan als protestband. „Niets is minder waar. We wilden juist jonge mensen inspireren. In dit computertijdperk is de jeugd veel bezig met muziek maken,

zonder dat ze zich verdiepen in theorie en techniek. Met deze elektronische band willen we bij hun wereld aansluiten en ze kennis laten maken met jazz en hoogstaande muziek.”

Toen de band enkele jaren geleden door Europa toerde, waren er in het thuisland weer verschillende incidenten. „Het leek alsof er elke maand zulke schietpartijen waren. Ik kreeg het gevoel dat we iets moesten doen. Dat werd de cd *Breathless*.” De titel van dit album uit 2015 refereert aan de dood van Eric Garner. Hij overleed nadat hij door een groep politiemannen in een wurggreep werd gehouden, terwijl hij herhaaldelijk zei: *I can't breathe*.

Blanchard: „We zijn twee jaar op tournee geweest met deze muziek, over dit onderwerp. Het zou gek zijn als we nu ineens met iets kwamen waarin we onze maatschappelijke betrokkenheid totaal niet zouden uiten. *Live* is een soort vervolg op *Breathless*.”

UPSIDE DOWN

De cd opent met het nummer *Hannibal*. Het is geschreven door bassist Marcus Miller voor de lp *Amandla* (1989) van Miles Davis. Dat staat vast niet voor niets op de eerste plek. Hoe belangrijk is de legendarische trompettist voor Blanchard?

„Zonder grootheden als Miles Davis zou ik nu niet doen wat ik doe. Hij was enorm sterk – niet alleen in zijn muziek, maar ook qua karakter. Hij keek altijd vooruit en blikte nooit terug. En hij sprak zich uit. *Amandla* betekent 'kracht' in het Zulu en was de leus van het verzet tegen de apartheid in Zuid-Afrika. Miles Davis heeft in zijn tijd ook in Amerika de ogen van velen geopend.”

Davis gebruikte al effecten op zijn trompet. Blanchard doet dat sinds een jaar of zeven. „Het verbreedt de mogelijkheden van het instrument. Je kunt het geluid groter maken en nieuwe texturen aanbrengen. Dat is wat we zochten met E-Collective.”

Dat is duidelijk te horen in het explosieve nummer *Kaos*, dat bol staat van emotie en frustratie. De kracht en dynamiek doen denken aan de termen *fire and fury*, die Trump ooit bezigde. Richt Blanchard hier zijn 'vuur en woede' op hem? „Nee. Ik houd me niet met Trump bezig; in ieder geval niet op

die manier. *Kaos* gaat over hoe gek de dingen zijn, hoe *upside down* de wereld is. Over een regering die elke dag liegt. En mensen daaromheen, die elke dag liegen. En door dat elke dag te doen, gaan steeds meer mensen die leugens geloven. Ik kan daar alleen de waarheid tegenover zetten, door oprecht te spelen.”

HOOP

Terence Blanchard (New Orleans, 1962) speelt al vanaf zijn 5de een instrument. In zijn jeugd raakte hij bevriend met trompettist Wynton Marsalis tijdens een zomerkamp. Nog tijdens zijn conservatoriumopleiding toerde Blanchard met het orkest van Lionel Hamp-

ton. Vervolgens werd hij de vervanger van Marsalis in Art Blakey's beroemde Jazzmessengers. Blanchard speelde moderne post-bop met een stevig been in de jazz-traditie. Zagen de maatschappij en de jazz er toen anders uit?

„Ja en nee. Ik was nog bezig mijn weg te zoeken. Ik genoot vooral van het muziekmaken, en zocht naar een eigen geluid. Een positief geluid. Nog steeds geniet ik in de eerste plaats van de muziek zelf, en nog steeds hoop ik dat er vooral hoop

doorklinkt in wat ik speel. Maar de wereld was toen niet anders. Alleen had je toen nog geen mobieltjes en sociale media. Nu krijgen we alles meteen te zien, wat indertijd ook al dagelijkse praktijk was, maar niet zo gemakkelijk naar buiten kwam.”

Hij raakte betrokken bij de film-muziek en werkte veel samen met Spike Lee, vanaf diens eerste films vol sociale thema's als *Do the right thing*, *Mo' better blues* en *Malcolm X*. Blanchard won vijf Grammy Awards, onder meer voor de muziek die hij maakte bij de documentaire van Lee over de gevolgen van de orkaan Katrina. De trompettist verschijnt ook in de film, wanneer hij samen met zijn moeder op zoek gaat naar haar vernielde huis.

Is Blanchard een activist? „Nee. Ik ben in de eerste plaats een muzikant. Een muzikant die zich bewust is van de wereld om zich heen en de belangrijke zaken aan de orde wil stellen in zijn muziek. Kijk, er komt een moment dat je je afvraagt, wie namens ons gaat opstaan. De

James Baldwins, Muhammad Ali's en Martin Luther Kings zijn er al lang niet meer. Dan komt het besef dat het op je zelf aankomt. Dat je zelf wat moet doen, als je wilt dat de situatie verandert.”

„Onze nieuwe cd is niet zomaar live opgenomen. Als tegenreactie op die dodelijke schietincidenten verwijst de titel vooral ook naar leven en naar de beweging *Black lives matter*.

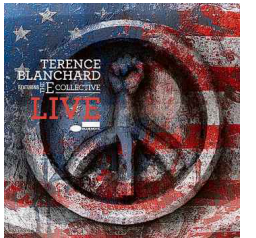
De opnames zijn gemaakt in drie bewust gekozen plaatsen. Daar hebben belangrijke incidenten plaatsgevonden: Minnesota, Cleveland en Dallas.”

„We kwamen er niet alleen om te spelen, maar ook om het gesprek aan te gaan. Bijvoorbeeld met jongeren in een resocialisatieprogramma. En na een van de concerten kwam een man naar ons toe. Hij was zo onder de indruk van de emoties in onze muziek, dat hij zijn standpunt vóór de wapenwet ging herzien...”

Rockit Festival

Terence Blanchard staat met E-Collective zaterdag 10 november op het Rockit Festival in De Oosterpoort in Groningen. De cd *Live* is uitgebracht op Blue Note.

Terence Blanchard temidden van zijn band E-Collective.

“Ik ben een muzikant die zich bewust is van de wereld om zich heen